

Guía Docente						
Datos Identificativos				2023/24		
Asignatura (*)	Políticas Culturais e Xestión Patrimonial		Código	615524120		
Titulación	Mestrado Universitario en Planificación e Xestión de Destinos e Produtos Turísticos(plan 2016)					
Descriptores						
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos		
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3		
Idioma	CastelánGalego					
Modalidade docente	Presencial					
Prerrequisitos						
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación					
Coordinación	Andrade Suarez, Maria Jose	Correo electrónico	maria.andrade@udc.es			
Profesorado	Andrade Suarez, Maria Jose	Correo electrónico	maria.andrade@udc.es			
Web						
Descripción xeral	A principal contribución desta materia é examinar criticamente os principais conceptos e elementos fundamentais das relacións entre cultura, patrimonio, turismo e sociedade e proporcionar as ferramentas teóricas e metodolóxicas centrais á perspectiva sociolóxica da cultura, as industrias culturais, a creatividade, o patrimonio, o turismo, o consumo e o cambio cultural nas sociedades contemporáneas.					

Competencias do título		
Código	Competencias do título	

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe			Competencias do título
1. Coñecemento e comprensión desde unha perspectiva crítica, reflexiva e creativa dos principais conceptos, marcos teóricos e contidos prácticos de carácter sociolóxico sobre cultura, patrimonio e turismo.	AM4	BM13	CM10
	AM4	BM13	CM10
	AM4	BM13	CM10
	AP8	BM13	CM10
	AP8	BM13	CM10
	AP8	BM13	CM10
2. Adquisición de habilidades no manexo da metodoloxía e ferramentas analíticas para a investigación social en cultura, patrimonio e turismo.	AP8	BM13	CM10
	AP8	BM13	CM10
3. Capacidad para identificar as grandes tendencias, transformacións e problemas que caracterizaron a cultura, o patrimonio e o turismo no mundo contemporáneo.	AP8	BM13	CM10
	AP8	BM13	CM10
	AP8	BM13	CM10
	AP8	BM13	CM10
4. Competencia no uso social das políticas culturais e habilidades para comprender as claves de funcionamento dos distintos sectores culturais e turísticos.	AP8	BM13	CM10
	AP8	BM13	CM10
	AI3	BM13	CM10
	AI3		CM10
			CM10
			CM10

5. Adquisición de competencias para a planificación e xestión de proxectos socioculturais e turísticos que favorezan o desenvolvemento socioeconómico e xeren emprego e melloren a calidade de vida da poboación	AM4 AM4 AP8 AP8 AP8	BM13 BM13 BM13 BM13 BM13	CM10 CM10 CM10 CM10 CM10
--	---------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. SOCIEDADE, CULTURA E PATRIMONIO: DA CONSERVACIÓN AO TURISMO	1.1. Sobre o concepto de patrimonio cultural e a súa relación cos conceptos de cultura, identidade e memoria 1.2. Institucionalización do patrimonio cultural 1.3. Usos do patrimonio cultural: o patrimonio como recurso para o desenvolvemento 1.4. Participación e patrimonio: a aparición de novos actores no ámbito do patrimonio
TEMA 2. ACTIVACIÓN DO PATRIMONIO / VALOR PATRIMONIAL: CONCEPTO E ESTRATEGIAS	2.1. Ferramentas e instrumentos para a intervención e posta en valor do patrimonio 2.2. Experiencias turístico-culturais e interpretación do patrimonio 2.3. Metodoloxía para a xestión de proxectos patrimoniais de carácter turístico 2.4. Activación e discurso do patrimonio: o caso dos museos
TEMA 3. DESEÑO E XESTIÓN DE PROXECTOS CULTURAIS	3.1. O proxecto como ferramenta de traballo na xestión cultural 3.2. Desenvolvemento dun proxecto cultural: dende a idea ata a proposta final 3.3. Esquema para o deseño dun proxecto cultural 3.4. A avaliación de proxectos culturais
TEMA 4. POLÍTICAS CULTURAIS E XESTIÓN CULTURAL	4.1. Política cultural: das marxes ao centro das políticas públicas como instrumento de desenvolvemento 4.2. Axentes culturais como actores sociais 4.3. A xestión cultural como construcción da cidadanía: animación sociocultural
TEMA 5. PROTECCIÓN E VALORACIÓN DO PATRIMONIO CULTURAL EUROPEO	TEMA 5. PROTECCIÓN E VALORACIÓN DO PATRIMONIO CULTURAL EUROPEO 5.1. O patrimonio cultural nas políticas da UE 5.2. Principais actores do patrimonio cultural: actores do patrimonio cultural 5.3. Oportunidades de financiamento para o patrimonio cultural

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Lecturas	A2 A1 A3 A4 A23 A24 A25 A26 B15 B17 B18 B19 C2 C3 C4 C5 C6 C7	3	4	7
Presentación oral	A13 A14 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	12	4	16

Sesión maxistral	A13 A14 A17 A18 A20 A19 A21 A22 A23 A31 A32 A33 A34 B8 B9 B10 B11 B15 B24 B26	26	2	28
Traballos tutelados	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A2 A3 B2 B3 B4 B5	8	8	16
Actividades iniciais	A2 A1 A11 A12 A20 A19 A24 A28 A29 A30 A31 B10 B11 B14 B15 B16 B22 B23 B24 C4 C5 C6 C7	6	2	8
Atención personalizada		0		0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descripción
Lecturas	Lectura e análise por parte do alumnado do conxunto de textos e documentación fundamental que se sinalan como bibliografía básica e fonte para afondar nos contidos traballados.
Presentación oral	Exposición oral a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestiós, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Sesión maxistral	Sesiós expositivas complementadas con material audiovisual que serán abertas e participativas e están deseñadas para explicar, desenvolver e comentar os contidos teóricos que presentan maior dificultade para comprender, incidir nos aspectos básicos e más relevantes, actualizar convenientemente os contidos, aclarar dúbihdas e complementar a información que os estudiantes obteñen directamente das lecturas recomendadas.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudiantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe do ?como facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudiantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente do estudiantado e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.
Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe co fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativas, que partan dos saberes previos do alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descripción
Presentación oral	Titorías baseadas na atención personalizada que fomentan a reflexión sobre temas específicos e facilitan o seguimiento e a supervisión do/a estudiante. Para a súa correcta realización, contémplanse sesiós de titoría presencial e / ou virtual coa profesora, que implican unha participación individual e / ou grupal obrigatoria dirixida a facilitar o encauzamento e a estrutura xeral que deben presentar os traballos.
Traballos tutelados	Deste xeito, o/a alumno/a recibirá periodicamente información e retroalimentación sobre os resultados das actividades que componen o conxunto de avaliación continua.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descripción	Cualificación

Presentación oral	A13 A14 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	O alumnado ten no Moodle da asignatura todas as instrucións.	20
Traballos tutelados	A4 A5 A6 A7 A12 A8 A9 A10 A11 A2 A3 B2 B3 B4 B5	O alumnado ten no Moodle da asignatura todas as instrucións.	80

Observacións avaliación

MODALIDADE A: AVALIACIÓN CONTINUA: avaliação continua implica, con carácter obligatorio e sen ningún tipo de excepción, o cumprimento dos seguintes requisitos: 1. A asistencia ?activa e participativa? e a utilización de polo menos o 80% das clases tanto teóricas como interactivas. Neste sentido, a ausencia de más do 20% das sesións suporá que o alumno non se aplique á parte de avaliação continua de cada materia. 2. A elaboración (entrega por escrito e/ou presentación en clase) dos traballos individuais e en equipo correspondentes ás probas obligatorias, segundo a metodoloxía indicada polo profesor e nas datas previamente establecidas. A relación completa das actividades prácticas pódese consultar no Moodle da materia. O alumnado debe demostrar que logrou os resultados de aprendizaxe esperados mediante actividades de avaliação continua. Para superar a materia deberá obterse como media ponderada nestas probas unha nota igual ou superior a 5. O resultado será equivalente ao 80% da nota final. A ASISTENCIA E USO DAS CLASES (capacidade de traballo, esforzo, integración, participación activa, etc.) valerá ata un 20% da nota global. O plaxio suporá o suspenso global inmediato da materia, cunha nota de 0, na convocatoria na que se detecte. A non asistencia ao número mínimo de sesións sinaladas e a non realización das prácticas correspondentes implica a renuncia do alumno á titulación correspondente á avaliação continua.

MODALIDADE B: AVALIACIÓN FINAL: alumno, ben optando por non realizar as actividades propostas na modalidade de avaliação continua da materia ou ben por non superalas cunha nota igual ou superior a 5 puntos, será presentado directamente á avaliação final. Neste caso, obterá a cualificación final segundo a nota obtida exclusivamente na dita proba. O alumnado que así o deseche tamén poderá renunciar á nota obtida durante o curso e presentarse ao exame final para substituír a cualificación da avaliação continua. A avaliação final como proba única consiste na realización dunha proba escrita obxectiva, que se realizará na data previamente establecida pola Facultade para as dúas convocatorias de avaliação (xaneiro e xullo) cun valor do 80 % que estará baseado na realización dun exame sobre os temas que se desenvolveron na clase durante o cuatrimestre. Na citada proba preténdese que o alumnado faga maior fincapé na reflexión, o razonamento crítico e argumentado, así como na interpretación das respostas en escenarios e casos concretos, e non na memorización e copia de datos e/ou informacións localizadas na bibliografía. O 20% restante da nota final obterase mediante a realización de traballos obligatorios previamente acordados en titorías individuais en función das directrices facilitadas polo profesor da materia para tal caso. Non se poderá superar a materia sen presentar o trabalho obligatorio. Aqueles alumnos que non superen a materia na 1a convocatoria de oportunidade poderán volver presentarse (ou presentarse por primeira vez) na 2a convocatoria de oportunidade e entregar, de non facelo así, o trabalho correspondente, pero non poderán repetir o trabalho entre ambas as convocatorias. Só se o alumno tampouco supera a materia na 2a oportunidade, poderá repetir o trabalho e presentalo na seguinte convocatoria á que se presente. Para superar a materia será necesario obter unha media ponderada igual ou superior a 5 puntos nas 2 probas mencionadas anteriormente, tanto na 1a como na 2a convocatoria de oportunidade. Para aqueles estudiantes susceptibles de recoñecemento de dedicación a tempo parcial e de exención académica da axuda (segundo a "Norma que regula o réxime de dedicación ao estudo dos estudiantes de grao na Universidade da Coruña"), as citadas bases de avaliação final serán tidas en conta, tanto na primeira como na segunda oportunidade. Ademais, para este perfil de alumno é necesario que SE POÑEN EN CONTACTO CO PROFESORADO DA MATERIA DURANTE AS TRES PRIMEIRAS SEMANAS DO CUADRIMESTRE. Este requisito ten como finalidade planificar e acomodar o seguimento da materia de forma individualizada e en función das circunstancias de cada alumno.

AVISO EN RELACIÓN AO PLAXIO: Cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta: o/a estudiante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>Os contidos están estructurados nun total de cinco unidades temáticas, cada unha das cales vai acompañada das preceptivas lecturas obligatorias necesarias para alcanzar os obxectivos propostos e que se porán a disposición do alumnado na plataforma Moodle da asignatura. Seguidamente se señala alguma bibliografía de referencia.</p> <p>ARIÑO VILLARROZA, A. (1997). Sociología de la cultura: la constitución simbólica de la sociedad. Barcelona: Ariel.</p> <p>ARIÑO VILLARROZA, A. (2010). Prácticas culturales en España: desde los años sesenta hasta la actualidad. Barcelona: Ariel.</p> <p>ARIÑO VILLARROZA, A; LLOPIS GOIG, R. (2017). Culturas en tránsito. Las prácticas culturales en España en el comienzo del siglo XXI. Madrid: Sociedad General de Autores y Editores.</p> <p>BOUZADA FERNÁNDEZ, X. (2001). Cultura e desenvolvemento local. Actas dos II encontros de cultura e concellos. Consello da Cultura Galega. Santiago de Compostela.</p> <p>BOUZADA FERNÁNDEZ, X.M; RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2007). Sociología de la cultura y de las artes. En Sociología en España / coord. por Manuel Pérez Yruela, 2007, ISBN 978-84-7476-435-2, págs. 439-454.</p> <p>BUSTAMANTE RAMÍREZ, E. (2017). Las industrias culturales y creativas. Periférica: Revista para el análisis de la cultura y el territorio, Nº 18, págs. 89-117.</p> <p>CORREDOR LANAS, P; BUSTAMANTE RAMÍREZ, E. (2012). Las industrias creativas en Europa: Un debate ambiguo. Telos: Cuadernos de comunicación e innovación, Nº. 91, pp. 22-32.</p> <p>FERNÁNDEZ DE PAZ, E. (2006). De tesoro ilustrado a recurso turístico el cambiante significado del patrimonio cultural, Pasos: Revista de Turismo y Patrimonio Cultural, Vol. 4, Nº. 1, pp. 1-12.</p> <p>GARCÍA CANCLINI, N. (1999). Los usos sociales del Patrimonio Cultural. En Patrimonio etnológico: nuevas perspectivas de estudio / coord. por Encarnación Aguilar Criado, 1999, pp: 16-33.</p> <p>LINHEIRA, J; RIUS-ULLDEMOLINS, J; HERNÀNDEZ, G.M. (2018). Política cultural, modelo de ciudad y grandes infraestructuras culturales: análisis comparativo de la Cidade da Cultura de Santiago de Compostela y la Ciutat de les Arts i les Ciències de València. Revista de Investigaciones Políticas y Sociológicas. 17:1, 153-178.</p> <p>LLULL, J. (2005). Evolución del concepto y de la significación social del patrimonio cultural. Arte, Individuo y Sociedad, 17, pp. 175-204.</p> <p>PRATS, L. (2004). El patrimonio como construcción social. En Antropología y patrimonio. Barcelona, Ariel, pp. 19-38.</p> <p>PRATS, L. (2004). El patrimonio como recurso turístico. En Antropología y patrimonio. Barcelona, Ariel, pp. 39-56.</p> <p>PUIG PICART, T. (1992). Animación sociocultural, cultura y territorio. Editorial Popular, Madrid.</p> <p>RIUS ULLDEMOLINS, J.; ZARLENGA, M. (2014) Industrias, distritos, instituciones y escenas: tipología de clústeres culturales en Barcelona. Revista Española de Sociología , 21, pp. 47 - 68.</p> <p>RIUS ULLDEMOLINS J; RUBIO, A. (2016). Treinta años de políticas culturales en España. Participación cultural, gobernanza territorial e industrias culturales. Universitat de València, Servei de Publicacions.</p> <p>RIUS ULLDEMOLINS, J. (2016) ¿Por qué las galerías de arte se concentran en clústeres? Un análisis sociológico de la estructura y dinámica urbana del mercado del arte. Revista Española de Sociología, 25(2), pp. 205 ? 225.</p> <p>RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2007). La sociedad de la cultura. Barcelona: Ariel.</p> <p>RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2007). Cambios culturales en la modernidad avanzada: de la cultura de masas a la sociedad de la cultura. En Escritos sociológicos: en homenaje a Salvador Giner / coord. por Manuel Pérez Yruela, María Teresa González de la Fe, Teresa Montagut Antolí, 2007, pp. 213-224.</p> <p>RODRÍGUEZ MORATÓ, A. (2012). El análisis de la política cultural en perspectiva sociológica: claves introductorias al estudio del caso español. RIPS: Revista de investigaciones políticas y sociológicas, Vol. 11, Nº. 3, pp. 15-38.</p> <p>RODRIGUEZ MORATÓ, A; SANTANA, A. (2017). La nueva sociología de las artes. Una perspectiva hispanohablante y global. Barcelona: Gedisa.</p> <p>RUBIO AROSTEGUI, A; RIUS ULLDEMOLINS, J. (2015). Cultura y políticas públicas después del diluvio. Las ciencias sociales y la refundación de la política cultural. Política y sociedad 51(1), pp. 27 ? 52.</p> <p>RUBIO AROSTEGUI, A; RIUS ULLDEMOLINS, J. (2016). El diagnóstico de la crisis de la cultura en España: del recorte público a la crisis sistemática. Arte, Individuo y Sociedad, 28(1), pp. 41 ? 57.</p> <p>RUBIO AROSTEGUI, A; RIUS ULLDEMOLINS, J. (2019). Contribución al análisis sociológico de la creatividad y la digitalización del campo cultural: creación, intermediación y crisis. Arbor, 195(791), pp. 1 - 18.</p> <p>RUBIO-AROSTEGUI, J. A., RIUS-ULLDEMOLINS, J. (2020) Las políticas culturales en el sur de Europa tras la crisis global: su impacto en la participación cultural. Revista Española de Sociología. Revista Española de Sociología , 29(1), pp. 33 - 48 . ISSN: 1578-2824.</p> <p>SANTANA, A. (2003). Turismo cultural, culturas turísticas, Horizontes Antropológicos, nº 20, Porto Alegre, pp. 31-57.</p> <p>VV.AA (2011). Reflexión estratégica sobre a cultura galega. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.</p> <p>VV.AA (2018). Diagnose da cultura galega. Datos para unha estratexia cultural no século XXI. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega. Disponible en: http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=4315.</p> <p>VV.AA (2019). El estado de la cultura en España 2019. Cultura local, democracia, desarrollo. Autoría: Fundación Alternativas (Coordinador: Enrique Bustamante)</p>
---------------------	--

Bibliografía complementaria	<p>ARIÑO VILLARROYA, A. (2001). A invención do patrimonio cultural e a sociedade do risco. Grial: revista galega de cultura, Nº. 149, pp. 67-82.</p> <p>ARIÑO VILLARROYA, A. (2018). Culturas abiertas: culturas críticas. Valencia, Tirant lo Blanch.</p> <p>BAUMAN, Z. (1996). "Modernidad y ambivalencia" en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriaín, J. (comp.) Anthropos, Barcelona.</p> <p>BAUMANN, Z. (2013). La cultura en el mundo de la modernidad líquida. México: Fondo de Cultura Económica.</p> <p>BECK, U. (1996). "Teoría de la modernización reflexiva" en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriaín, J. (comp.) Anthropos, Barcelona.</p> <p>BOURDIEU, P. (2010). El sentido social del gusto: elementos para una sociología de la cultura. Buenos Aires: Siglo XXI.</p> <p>BUSTAMANTE RAMÍREZ, E. (2011). Cultura Digital: la "nueva" cultura clásica. Telos: Cuadernos de comunicación e innovación, ISSN 0213-084X, Nº. 88 (Ejemplar dedicado a: La cultura digital), pp. 59-64.</p> <p>FRANCASTEL, P (1975). Sociología del arte. Madrid Alianza Editorial.</p> <p>FRITH, S., STRAW, W Y STREET, J (eds) (2006). La otra historia del rock. Aspectos claves del desarrollo de la música popular: desde las nuevas tecnologías hasta la política y la globalización. Barcelona Ma non troppo.</p> <p>FURIÓ, V (2000). Sociología del arte. Madrid: Cátedra.</p> <p>GARCÍA CANCLINI, N, CRUCES, F Y URTEAGA, M (2012). Jóvenes, culturas urbanas y redes digitales. Madrid: Ariel y Fundación Telefónica.</p> <p>HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F. (2002). El patrimonio cultural: La memoria recuperada. Ediciones Trea, Gijón.</p> <p>HAUSER, A. (1967). Historia social de la Literatura y el Arte. Madrid: Guadarrama (2 vols).</p> <p>LEIRA, J. (2000): "El patrimonio y los bienes culturales. Un diálogo social". O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Leira, J. y Méndez, R. (Coord.). Deputación Provincial de Lugo, Lugo.</p> <p>LIPOVETSKY, G.; SERROY, J. La cultura-mundo. Respuesta a una sociedad desorientada. Barcelona: Anagrama, 2010.</p> <p>MIRÓ, M. (2000): "El patrimonio en busca de su lugar en el mundo. Una reflexión sobre los modelos de puesta en valor del patrimonio en España", en LEIRA, J. y MÉNDEZ, R. (coords.). Patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Deputación Provincial de Lugo, Lugo.</p> <p>NOYA, J, DEL VAL, F, PÉREZ COLMAN, M (coords) (2010): MUSYCA. Música, sociedad y creatividad artística. Madrid: Biblioteca Nueva.</p> <p>NOYA, J. (2017). Sociología de la música. Fundamentos teóricos, resultados empíricos y perspectivas críticas. Madrid: Tecnos.</p> <p>RIUS ULLDEMOLINS, J; RUBIO, A. (2015) Nuevos escenarios para la cultura: crisis del sistema cultural, transición al digital y refundación de la política cultural. Política y sociedad (Madrid), 51(1), pp. 9 ? 26.</p> <p>ROCHE CÁRCEL, J.A (Ed) (2012). La sociología como una de las bellas artes. La influencia de la literatura y de las artes en el pensamiento sociológico. Barcelona: Anthropos.</p> <p>SÁNCHEZ TRIGUEROS, A (ed). (1997). Sociología de la literatura. Madrid: Síntesis.</p> <p>VV.AA. (2016). Dossier. ?Sociología de la música?. Methaodos. Revista de Ciencias Sociales. Vol. 4. Núm 1. Mayo. Madrid.</p> <p>Universidad Rey Juan Carlos. VV.AA (1998). Monográfico. ?Sociología del arte?. Revista Española de Investigaciones Sociológicas, nº 84. Octubre-Diciembre.</p>
-----------------------------	--

Recomendación

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observación

Recoméndase a asistencia continuada e regular á clase e o estudo diario da materia. A lectura da Guía Docente da materia é fundamental para coñecer as orientacións xerais e as actividades prácticas que se deben realizar. Así mesmo, recoméndase o uso frecuente do Moodle da materia, onde os alumnos serán informados das propostas do profesor (avisos, prácticas, exercicios, novas, etc.) e atoparán os materiais obligatorios para a materia. Ademais, como regra xeral, hai que ter en conta as seguintes cuestións:

- 1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia serán en papel cumplindo cos seguintes puntos:- Non se empregarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a impresión de borradores.
- 2.- Débese facer un uso sostenible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural
- 3.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais
- 4.- Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores de ambos os性os, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...)
- 5.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade
- 6.- Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas
- 7.- Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías